

Kotimaisten kielten tutkimuskeskus
Forskningscentralen för de inhemska språken

Viite: jäsenehdotus A 1321/kultur

Asia: lausunto kielten käyttöalaa koskevasta kielipolitiikasta
1.9.2003
Pohjoismaiden neuvosto
Suomen valtuuskunta
Kansainvälisten asiain neuvos Patrick Zilliacus

Kotimaisten kielten tutkimuskeskus pitää hienona sitä, että kielten asemaan, käyttöalaan ja kielipolitiikkaan on alettu kiinnittää huomiota myös yhteiskunnallisessa suunnittelussa ja päätöksenteossa. Pidämme hyvänä ehdotusta kansalliskielten käyttöalojen vahvistamisesta.

On syytä kiinnittää erityistä huomiota siihen, mikä on kansalliskielten asema koulutuksessa, tieteessä ja elinkeinoelämässä. Kyse ei siis ole siitä, että tulisi vastustaa englannin kielen käyttöä talouden ja tieteen kansainvälisissä yhteyksissä. Tiedeyhteisössä ongelmana ei ole se, että tieteelliset tutkimukset julkaistaan englanniksi tai muilla kansainvälisesti merkittävillä kielillä. Ongelma on pikemminkin siinä, että tutkijat eivät julkaise kansallisilla kielillä akateemisia oppikirjoja tai yleistajuisia tietoteoksia, eivätkä siten myöskään kehitä oman alansa tieteellistä termistöä suomeksi tai ruotsiksi. Yliopistot eivät nykyisin myöskään kannu vastuuta siitä, että akateemisesti koulutetuilla olisi riittävät äidinkielen kielenkäyttötaidot.

Tulisikin etsiä keinoja, joilla voidaan edistää akateemisten oppikirjojen ja yleisten tietokirjojen laatimista suomeksi ja ruotsiksi kaikilla tieteenaloilla. Myös tieteenalojen terminologiaa tulisi kehittää systemaattisesti. Tällainen merkittävä kulttuurityö ei voi olla vain yksittäisten harrastajien varassa, vaan sen tulisi olla osana tiedeyhteisöjen toimintaa.

Ehdotus kielipolitiikan suunnittelusta on erittäin ajankohtainen. Haluaisimme painottaa kielipolitiikan suunnittelua niin, että kyse ei ole englannin ja kansalliskielten vastakkainasettelusta vaan järkevästä rinnakkaisuudesta. Lisäksi on syytä huomata, että kielipolitiikassa on muistettava myös muut Suomessa käytettävät ensikielet (saame, viittomakieli ja romani sekä maahanmuuttajien kielet).

Kaikki vieraskielisyys ja kansainvälisyys ei ole vain englanninkielistä, joten kielipolitiikassa tulisi ottaa huomioon myös muut vieraat kielet.

Pirkko Nuolijärvi Pirjo Hiidenmaa

johtaja kielenhuolto-osaston johtaja